

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

13. maj 2020

Indhold

Forslag til etablering af en EU COVID-19 garantifond **Fejl! Bogmærke er ikke defineret.**

KOM-dokument foreligger ikke

Forslag til etablering af en EU COVID-19 garantifond

KOM-dokument foreligger ikke

1. Resume

EU-landenes finansministre (udvidet eurogruppe) opnåede 9. april 2020 enighed om en rapport til EU's stats og regeringschefer om økonomisk-politiske reaktioner på COVID-19 pandemien. Rapporten indeholder bl.a. et forslag fra den Europæiske Investeringsbank (EIB) om en ny EU COVID-19 garantifond, som skal mobilisere omkring 200 mia. euro i investeringer med det formål at understøtte virksomheder med finansieringsbehov som følge af de økonomiske og finansielle konsekvenser af COVID-19. Danmark ventes evt. at skulle stille garantier for omkring 5 mia. kr.

Rapporten opfordrer EIB til at operationalisere sit forslaget om COVID-19 garantifonden hurtigst muligt. Der var opbakning til forslaget i forbindelse med den ventede endossering af finansministrenes rapport på mødet for EU's stats- og regeringschefer den 23. april 2020.

EIB har med kort varsel præsenteret et udkast til fondens struktur for bankens bestyrelse. Udkastet blev drøftet på et ekstraordinært bestyrelsesmøde 8. maj, men uden en endelig konklusion. Et nyt udkast forventes drøftet på et ekstraordinært bestyrelsesmøde 13., 14. eller 15. maj.

Regeringen støtter forslaget om at etablere en EU-COVID 19 garantifond. Regeringen støtter generelt initiativer til at adressere COVID-19-krisen på såvel nationalt som EU-niveau. Forslaget skal ikke ses som en substitut for nationale ordninger, men som et supplement.

1. Baggrund

EIB er en investeringsbank ejet af EU-landene. Bankens kapitalgrundlag udgør ca. 243 mia. euro. Danmarks ejerandel i banken udgør 2,64 pct. EIBs samlede kapitalgrundlag udgøres dels af ca. 10 pct. indbetalt kapital og dels af ca. 90 pct. garantier fra EU-landene.

Som følge af den økonomiske og finansielle indvirkning af COVID-19 har EIB-gruppen (EIB og den Europæiske Investeringsfond, EIF) i samarbejde med Kommissionen præsenteret en handlingsplan, som skal bidrage til mobilisering af investeringer for op 40 mia. euro til berørte små- og mellemstore virksomheder (SMV'er), herunder 8 mia. euro via eksisterende EU-finansieringsinstrumenter på basis af tilgængelige EU-budgetgarantier for ca. 1 mia. euro under EFSI ("Juncker-planen"). EIB vurderer imidlertid ikke, at handlingsplanen er tilstrækkelig givet COVID-19-krisens omfang for den europæiske økonomi, hvor banken i tillæg 23. marts 2020 har præsenteret forslag til

etablering af en EU COVID-19 garantifond med mulighed for frivillige bidrag i form af garantier fra medlemslandene. Fonden skal kunne varetage mere risikable finansieringer end det, der er muligt under det allerede igangsatte EIB-initiativ.

Forslaget er blandt initiativerne nævnt i rapporten om *økonomisk-politiske reaktioner på COVID-19 pandemien*, som EU-landenes finansministre opnåede enighed om 9. april 2020. ***Rapporten blev forelagt EU's stats- og regeringschefer den 23. april 2020. EU's stats- og regeringschefer godkendte initiativerne, herunder tre sikkerhedsnet for arbejdstagere, virksomheder og stater svarende til en pakke til en værdi af 540 mia. euro, hvor EU COVID-19 garantifonden i EIB er en del af sikkerhedsnettet for virksomheder. De opfordrede til, at pakken bliver operationel senest 1. juni 2020.***

2. Formål og indhold

EIB's foreslåede EU COVID-19 garantifond vil have til formål at understøtte, at virksomheder i EU har den nødvendige likviditet til at klare sig gennem CO-VID-19-krisen. EIB vurderer, at fonden vil kunne mobilisere yderligere investeringer for omkring 200 mia. euro via eksisterende EU-finansieringsinstrumenter, det præcise beløb vil dog afhænge af risikoprofilen i de konkrete finansieringer, der ender med at blive efterspurgt. EIB foreslår, at investeringerne skal ydes på basis af nationale garantier fra EU-landene direkte til fonden på op til 25 mia. euro. Det kan ikke udelukkes, at der senere vil blive behov for yderligere garantier eller lignende. Deltagelse i fonden vil være på frivillig basis. EIB sigter dog på, at alle EU-lande deltager samt stiller garantier ud fra landenes ejerandele i EIB. Det vil umiddelbart indebære, at Danmark stiller garantier til fonden for omkring 5 mia. kr.

Garantifonden vil, når den blev oprettet, yde garantier til EIB og den Europæiske Investeringsfond (EIF) – tilsammen EIB-gruppen. Garantierne ventes at skulle dække tab og relaterede omkostninger i forbindelse med håndtering af tab fra de projekter, som EIB og EIF finansierer gennem ordningen. Eventuelle tab bæres samlet af alle deltagende EU-lande forholdsmæssigt i forhold til deres bidrag til fonden men hvert lands omkostninger til tab vil være begrænset til niveauet for det pågældende lands garantier i garantifonden. Da der er tale om risikable investeringer, der ligger ud over den risikoprofil, EIB ellers kan acceptere, må der forventes tab i forbindelse med garantistillelsen til ordningen.

EIB ***lagde*** op til at anmode om tilsagn om garantistillelse til fonden fra EU-lande ***med frist den 23. april 2020 og en hurtig efterfølgende godkendelse i bankens bestyrelse.*** Denne tidslinje ***er siden blevet*** udskudt, herunder fordi der blandt EU-landene ***er*** behov for at behandle sagen i nationale processer i de respektive parlamenter.

Der har i EIB's bestyrelse senest været drøftelse af fondens konstruktion 8. maj, men uden at der blev truffet endelig beslutning om konstruktionen. Et nyt udkast forventes drøftet på et ekstraordinært bestyrelsesmøde 13., 14. eller 15. maj.

EIB lægger pt op til at deltagende EU-lande vil blive anmodet om at underskrive bidragsaftaler inden 31. maj 2020, så fonden kan være operationel 1. juni i overensstemmelse med opfordringen fra EU's stats- og regeringschefer.

Fonden kan etableres, forudsat at EU-lande, der tegner sig for mindst 60 pct. af EIB's kapital, har givet passende tilsagn om støtte til fonden, dvs. som sikrer en tilstrækkelig størrelse og geografisk dækning. Senere bidrag ventes også at være mulige, såfremt der er en lovgivningsmæssige begrundelse herfor.

Betingelser for støtte

Kun projekter eller klienter i et deltagende land kan søge om støtte fra garantifonden. Fondens efterspørgselsdrevet, og bidrag til fonden vil ikke kunne øremærkes til at støtte projekter i et specifikt land. Der vil blive fastlagt specifikke øvre grænser for støtte til lande mhp. at undgå for høj koncentration af støtte i enkelte deltagende lande. Den konkrete udformning af koncentrationsgrænser ventes nærmere afklaret i EIB's bestyrelsesdrøftelser om forslaget.

Varighed af fonden

Fonden er et kriseinstrument, og vil kun være aktiv i kriseperioden. Uudnyttede bidrag kan med enstemmighed annulleres mellem EU-landene, når fondens aktiviteter ikke længere anses for at være nødvendige.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig i sagen.

4. Nærhedsprincippet

Investeringerne vil have til formål er fremme investeringer og sikre adgang til finansiering for virksomheder i EU med finansieringsbehov som følge af de økonomiske og finansielle konsekvenser af COVID-19. Dette vurderes af EIB ikke i tilstrækkelig grad at kunne opnås af alle EU-lande på egen hånd, men vil kunne håndteres med et initiativ på EU-niveau.

Regeringen er enig i, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Gældende dansk ret

Ikke relevant

6. Konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget forventes at få statsfinansielle konsekvenser. Forslaget lægger op til at garantifonden skal etableres på basis af nationale garantier og/eller indbetalinger fra EU-landene på 25 mia. euro og evt. med mulighed for at udvide garantifonden senere ved en kapitaludvidelse.

Såfremt EU-landene stiller garantier fordelt efter deres respektive ejerandele i EIB, vil det umiddelbart indebære, at Danmark skal stille øgede statsgarantier for omkring 5 mia. kr. Danmark vil eventuelt få mulighed for at indbetale en andel af et dansk bidrag til fonden, som således vil kunne udgiftsføres i indeværende år.

EIB forventer, at der grundet fondens projekters høje risikoprofil vil blive behov for at aktivere garantien, hvorfor initiativet ventes at have negative statsfinansielle konsekvenser. Såfremt fonden mod forventningen skulle give overskud, vil dette blive brugt til at dække administrations- og implementeringsomkostninger forbundet med fonden. Yderligere overskud vil blive brugt til at dække tab i fonden og reducere behovet for kald på de stillede garantier fra medlemslandene.

De samlede tab er afgrænset til summen af de nationale garantier på op til 25 mia. euro.

Samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Forslaget kan have positive samfundsøkonomiske og erhvervsøkonomiske konsekvenser i det omfang, at forslaget fremmer investeringer og virksomheders adgang til finansiering i EU i den særlige, nuværende krisesituation.

Samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser for de enkelte EU-lande som følge af forslaget må forventes at variere og bl.a. afhænge af landenes nuværende respektive rammevilkår for erhvervslivet og investeringer, herunder finansieringsvilkår.

7. Høring

Sagen har ikke været i ekstern høring.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU's stats- og regeringschefer gav opbakning til forslaget i forbindelse med den ventede endossering af finansministrenes rapport på mødet for EU's stats- og regeringschefer den 23. april 2020. EU-landene har derfor generelt udtrykt opbakning til oprettelse af fonden.

En række lande har udtrykt ønske om at øge fondens størrelse, mens en anden gruppe af lande gerne havde set en mindre fond. Der ventes dog generel enighed om en fond på 25 mia. *euro*.

Der har i EIB's bestyrelse været drøftelse om fondens nærmere konstruktion, herunder fondens risikostyring og den potentielle størrelse af de forventede tab samt målgruppen for garantifonden. Nogle lande har et ønske om en udvidet målgruppe, der i forholdsvist stort omfang kan omfatte større virksomheder og også offentligt ejede enheder, samt om en forholdsvist høj risikoappetit i fonden og dertilhørende højere forventede tab. Andre lande ønsker i højere grad fondens indsats fokuseret på små og mellemstore virksomheder samt en mere afgrænset risikoprofil og dermed også mindre forventede tab.

Herudover er der fra nogle landes side ønske om, at fonden ikke får en specifik udløbsdato, mens lande som Tyskland, Østrig, Sverige, Nederlandene og Danmark gerne ser en fast udløbsdato for fonden henset til dens karakter som et særligt kriseinstrument.

9. Regeringens generelle holdning

Det vil være en fordel for Danmark, hvis økonomierne i de øvrige EU-lande kommer bedst muligt ud af krisen. Regeringen støtter derfor generelt initiativer til at adressere COVID-19-krisen på såvel nationalt som EU-niveau. Forslaget skal ses som et supplement til nationale tiltag.

Der er tale om en helt ekstraordinær situation, der kræver ekstraordinære tiltag. På baggrund af et ønske om at udvise solidaritet er regeringen i denne helt særlige situation positivt indstillet over for at bidrage til EU-initiativer til at modvirke negative konsekvenser som fx konkurser og arbejdsløshed som følge af COVID-19.

Der arbejdes for, at støtte betinges til virksomheder med finansieringsbehov som følge af effekterne af COVID-19 og ikke virksomheder med generelle solvensproblemer. Forslaget skal således være af midlertidig karakter, klart afgrænset i tid og støtten skal ydes til virksomheder med problemer som følge af COVID-19 og afledte økonomiske konsekvenser heraf.

Regeringen lægger vægt på, at fondens målgruppe er virksomheder, og primært små og mellemstore virksomheder. Regeringen lægger sig her op af en række ligesindede lande.

Regeringen lægger endvidere vægt på, at de forventede tab i fonden holdes på et acceptabelt niveau, der afspejler, at der er tale om en garanti-fond, hvor der ikke er lagt op til, at der skal indbetales kapital i konstruktionen fra start, samt på at der vil blive etableret en egentlig risikostyring for fonden med henblik på, at de realiserede tab så vidt muligt svarer til de forventede. Regeringen lægger sig her op af en række ligesindede lande.

Endelig lægger regeringen afgørende vægt på, at der med fondskonstruktionen etableres et acceptabelt kompromis, som kan accepteres af en bred kreds af lande.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg
Sagen blev senest forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 21. april 2020.